

Prof. zw. dr hab. Andrzej Misiuk

Warszawa 31.10.2018r.

Uniwersytet Warszawski

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr. Wojciecha Knittera

nt. „*Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w systemie zarządzania kryzysowego miasta Gdańska*”, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Kazimierza Rajchela na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko Mazurskiego w Olsztynie

1. Znaczenie podjętego problemu naukowego

Wybór tematu rozprawy jest jak najbardziej właściwy. Ta problematyka dość często „nadużywana” w pracach aplikacyjnych w tym przypadku jej podjęcie jest w pełni uzasadnione. Problematyka zarządzanie kryzysowego w Gdańsku – jednej z największych aglomeracji w kraju jest dużym wyzwaniem dla młodego badacza z obszaru nauk prawnych. Doktorant postawił sobie ambitne zadanie odpowiedzi na pytanie: *dokonanie analizy wybranych aspektów zarządzania kryzysowego w odniesieniu do funkcjonowania zarządzania kryzysowego na szczeblach administracji powiatowej i gminnej, połączonych w specyficzny organizm, jakim jest miasto na prawach powiatu, wskazanie newralgicznych punktów systemu oraz możliwości podniesienia jego efektywności*. Natomiast brakuje próby wskazania specyfiki miasta Gdańska i jej wpływu na zarządzanie kryzysowe w mieście. Jak słusznie zauważano w pracy, mamy do czynienia z wartościowymi opracowaniami poświęconymi problematyce zarządzania kryzysowego z różnych orientacji naukowo-badawczych. Chciałbym z naciskiem stwierdzić, że recenzowane opracowanie stanowi wkład w naszą wiedzę na temat roli

zarządzania kryzysowego w systemie bezpieczeństwa narodowego. Temat pracy doktorskiej spełnia wszystkie wymagania pracy naukowo-badawczej i posiada w pełni charakter poznawczy. Przedmiot badań ma charakter interdyscyplinarny, gdyż problematyka zarządzania kryzysowego mieści się w zainteresowaniu politologów, specjalistów prawa administracyjnego oraz jest przedmiotem badań młodej dyscypliny naukowej : nauki o bezpieczeństwie. Reasumując, należy stwierdzić, iż podjęta przez doktoranta problematyka całkowicie zasługuje na to, aby być przedmiotem rozprawy doktorskiej.

2. Ocena wartości metodologicznych i merytorycznych rozprawy doktorskiej

2.1. Dobór literatury, umiejętność analiz źródeł

Dokonując oceny literatury przedmiotu i źródeł wykorzystanej w recenzowanej rozprawie doktorskiej należy stwierdzić, iż zestawienie zostało podzielone na bloki tematyczne: literatura przedmiotu, akty prawa krajowego, akty prawa międzynarodowego oraz źródła internetowe. Przedstawia się ona pod względem liczby wykorzystanej literatury imponująco. Stanowi dowód, iż doktorant „spenetrował” dogłębnie wszelkie materiały dotyczące tematu pracy. Bibliografia ma charakter selektywny, ale autor rozprawy nie pominął w zasadzie istotnych dla tematu publikacji naukowych. Należy wysoko ocenić przedstawiony wykaz źródeł i literatury przedmiotu. Jest on logiczny i przejrzysty. Można doszukać się drobnych usterek. Jednak nie umniejsza to trudu autora dysertacji doktorskiej, który przeprowadził żmudne i jednocześnie bardzo owocne poszukiwania literatury i źródeł.

2.2. Poprawność terminologiczna i językowa

Aparat pojęciowy stosowany przez mgr. Wojciecha Knittera nie budzi większych zastrzeżeń. Recenzowaną dysertację można uznać za poprawną pod względem terminologicznym i redakcyjnym.

Odnotowano pewne drobne usterki językowe i stylistyczne. Autor niewłaściwie używa środków interpunkcyjnych i nadużywa określenia – „wydaje się”.

2.3. Poprawność formułowania problemów i hipotez badawczych

Sformułowane w dysertacji doktorskiej: cele, problemy i hipotezy badawcze zostały ujęte we właściwy sposób. Właściwe określenie wyżej wymienionych elementów badawczych miało znaczący wpływ na poprawność przebiegu całego procesu badawczego. Warto zaznaczyć, że przyjęty układ wewnętrzny pracy, w odniesieniu do jej założeń metodologicznych należy uznać za poprawny. Autor dysertacji doktorskiej sformułował w następujący sposób główny problem badawczy: *Na czym polega istota zarządzania kryzysowego w mieście na prawach powiatu i jak został ukształtowany system działania organów administracji publicznej na szczeblu powiatowym w sytuacji kryzysowej oraz przy pomocy jakich środków prawnych i form działania realizowane są zadania w zakresie ochrony ludności i szeroko pojętego bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych, a także czy obecne uregulowania prawne gwarantują wysoką skuteczność systemu zarządzania kryzysowego w mieście na prawach powiatu?* Według mojej oceny takie ujęcie głównego problemu badawczego jest jak najbardziej właściwe. Brakuje jedynie jasnego określenia znaczenia podejmowanej problematyki dla rozwoju nauki, w tym wypadku nauk prawnych. Dlatego oczekuję od autora pracy odpowiedzi na pytanie: w jakim zakresie praca doktorska jest wkładem w rozwój naszej wiedzy o badanym zjawisku? Nie mam

zastrzeżeń dotyczących sformułowania hipotez badawczych. Należy zgodzić się z autorem pracy, iż system zarządzania kryzysowego wymaga ciągłego usprawniania i doskonalenia. Natomiast brakuje mi konkretnych odniesień do specyfiki miasta Gdańska

2.4 Trafność doboru metod i narzędzi badawczych, umiejętność ich zastosowania

W procesie przygotowania rozprawy doktorskiej jego autor poprawnie wykorzystał teoretyczne i empiryczne metody badawcze. Zarówno dobór metod jak i umiejętność ich wykorzystania należy uznać za uzasadnione i właściwe. Autor rozprawy we wstępie omówił znaczenie i możliwości wykorzystania poszczególnych metod badawczych. Podobnie należy wysoko ocenić umiejętności doktoranta stosowania właściwych technik badawczych. Reasumując należy stwierdzić, iż mgr Wojciech Knitter metodologicznie jest już ukształtowanym badaczem problemów społecznych.

2.4. Ocena układu pracy i struktury treści

Recenzowana rozprawa doktorska składa się z sześciu merytorycznych rozdziałów, wstępu, zakończenia, bibliografii oraz wykazu załączników (str.434). Autor we wstępie omawia strukturę wewnętrzną rozprawy. Konstrukcja pracy nie budzi zastrzeżeń. Należy zwrócić uwagę, iż każdy rozdział jest zwieńczony autorskimi konkluzjami. Doktorant scharakteryzował przyjętą strukturę wewnętrzną i ją racjonalnie uzasadnił. Należy docenić wysiłek autora rozprawy doktorskiej, który dokonał we wstępie analizę krytyczną stanu badań i dorobku publikacyjnego w zakresie przedmiotu badań.

Rozdział pierwszy pt. „*Podstawowe pojęcia zarządzania kryzysowego badań*” zawiera omówienie i scharakteryzowanie pojęć i terminologii odnoszących się do badanej problematyki. Autor ograniczył się jednak tylko do przedstawienia poglądów na wspomniane zagadnienia. Brakuje mi w tej części pogłębionej i krytycznej analizy. Wyrażone na stronie 34 i kolejnych poglądy autora nie mają charakteru naukowego, a bardziej subiektywnej i pobieżnej oceny najnowszej historii naszego kraju. Oczekiwałbym odpowiedzi na pytanie jaki jest zakres podmiotowy pojęć bezpieczeństwa narodowego i bezpieczeństwa państwa oraz relacje między nimi.

Z kolei rozdział drugi pt. „*Zarządzanie kryzysowe – zarys teorii*” poświęcony został charakterystyce głównych teoretycznych założeń organizacyjno-funkcjonalnych zarządzania kryzysowego. Szczegółowo omówione zostały w nim teoretyczne podstawy zarządzania kryzysowego oraz uwarunkowywania prawne. Zostały w nim też przedstawione prawno-organizacyjne aspekty funkcjonowania systemów zarządzania kryzysowego w strukturach NATO i Unii Europejskiej. Następny rozdział pt. „*Zarządzanie kryzysowe w praktyce*” stanowi de facto omówienie problematyki będącej przedmiotem rozprawy w ujęciu podmiotowym. Autor omówił poszczególne cykle i szczeble zarządzania kryzysowego, poczynając od poziomu krajowego, poprzez wojewódzki, powiatowy a kończąc na poziomie podstawowym czyli gminnym. Przyjęty tok narracji w tej części pracy jest właściwy i nie budzi zastrzeżeń. Podobnie oceniam wysoko przedstawioną charakterystykę poszczególnych „uczestników” systemu zarządzania kryzysowego. Autor rozprawy skupił się na wskazaniu roli i zakresu udziału poszczególnych podmiotów. Chciałbym wskazać kilka uwag szczegółowych. Opisując rolę Policji, prosiłbym o wyjaśnienie stwierdzenia, że „Policja staje się jednym z najważniejszych podmiotów systemu bezpieczeństwa państwa...” (str.182).

Jednocześnie zabrakło w podrozdziale dot. Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego odniesienia do ustawy o działaniach antyterrorystycznych z 2016r. Kolejne dwa rozdziały tj. czwarty zatytułowany „*Struktura systemu zarządzania kryzysowego miasta Gdańska*” i piąty pt. „*Funkcjonowanie Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego i Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Gdańsku w czasie zagrożenia powodziowego i powodzi oraz poza czasem bezpośredniego zagrożenia*”, w których zaprezentowano relacje pomiędzy elementami zarządzania kryzysowego miasta Gdańska. Zawarto w nim charakterystykę miasta, uwarunkowania prawne i strukturę zarządzania kryzysowego, opisano podmioty współuczestniczące w procesie zarządzania kryzysowego oraz dokonano przeglądu najważniejszych zadań z zakresu planowania cywilnego. W ramach przywołanej analizy opisano proces planistyczny, przygotowanie struktur uruchamianych w sytuacjach kryzysowych, przygotowanie rozwiązań na wypadek zniszczenia lub zakłócenia funkcjonowania infrastruktury krytycznej oraz organizację systemu monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania.

Ostatni, rozdział szósty pt. „*Analiza badań empirycznych*” stanowi efekt badań praktycznych przeprowadzonych przez doktoranta w formie ankiety oraz wywiadów eksperckich. Ewaluacja materiału badawczego stanowiła podstawę do dokonania oceny zarządzania kryzysowego miasta Gdańska oraz wskazania rekomendacji i kierunków w zakresie rozwoju zarządzania kryzysowego na szczeblu powiatu grodzkiego w wymiarze ogólnokrajowym. Autor rozprawy doktorskiej we wnioskach wskazał potrzebę ciągłego monitorowania i doskonalenia działania podmiotów administracji publicznej zaangażowanych w proces zarządzania kryzysowego ze względu na zmieniające się uwarunkowania gospodarcze i cywilizacyjne. Można jedynie

mieć zastrzeżenia, iż autor przeprowadzonych badań empirycznych nie skupił swoje uwagi na analizie funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego w praktyce miasta Gdańska. Myślę, iż bardzo interesujące poznawczo byłyby uwagi sugestie respondentów i uczestnikami wywiadu swobodnego dotyczącego rzeczywistego elementu systemu zarządzania kryzysowego.

Ocena stopnia osiągnięcia założonego celu badań

Mimo wykazanych pewnych usterek i niedoskonałości merytorycznych oraz warsztatowych, które możemy złożyć na karb braku doświadczenia w prowadzeniu samodzielnych badań naukowych należy stwierdzić z pełnym przekonaniem, iż mamy do czynienia z wartościowym opracowaniem naukowym, które wnosi bardzo wiele do naszej wiedzy na temat procesu zarządzania kryzysowego w dużych aglomeracjach. Wnioski sformułowane przez autora mgr. Wojciecha Knittera stanowią interesującą propozycję badawczą, wartą dalszych eksploracji o charakterze naukowym.

3. Pytania/zagadnienia do wyjaśnienia

- Proszę wskazać specyfikę występujących zagrożeń na terenie miasta Gdańska
- Proszę wskazać rolę Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w zapewnieniu bezpieczeństwa Infrastruktury Krytycznej

4. Wniosek końcowy

Reasumując recenzowana praca prezentuje się pod względem formalnym i merytorycznym bez większych zastrzeżeń. Można się tylko cieszyć, iż powstało wartościowe naukowe opracowanie podejmujące problematykę zarządzania kryzysowego. **Z związku z tym, stwierdzam, iż praca mgr. Wojciecha Knittera w pełni odpowiada**

warunkom jakie są stawiane rozprawom doktorskim określonym w obowiązujących przepisach prawa dotyczących stopni i tytułu naukowego. W związku z tym przedstawiam wniosek o dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Andy Miodel